

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Economische Zaken en Klimaat
De heer ir. E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 27 februari 2019

betreft Discussienota inzake een duurzamer Europa in 2030

ons kenmerk 164180u

Geachte heer Wiebes,

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben met belangstelling kennisgenomen van de discussienota over een duurzamer Europa in 2030¹, die op 30 januari 2019 is gepresenteerd door de Europese Commissie. De leden van de fracties van **D66** en **GroenLinks** hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De fractieleden van D66 constateren dat de discussienota drie scenario's onderscheidt. Zij zouden u willen verzoeken te reflecteren op deze scenario's.

De discussienota stelt dat duurzame ontwikkeling een eenvoudig concept is, namelijk "dat economische groei het mogelijk maakt een model *in stand te houden* dat eerlijke opbrengsten voor de hele mensheid voortbrengt."² De uitdrukking "in stand houden" suggereert dat de Europese Commissie van mening is dat het huidige model eerlijke opbrengsten voor de hele mensheid voortbrengt. De fractieleden van D66 vragen u hierop te reflecteren in het licht van onder andere het gegeven dat rond 800 miljoen mensen wereldwijd niet genoeg te eten hebben. Deze leden vragen u ook hoe de nadruk in de nota op de concurrentiepositie van de EU en op "onze banen, onze welvaart, onze levensstandaard"³ hiermee is te rijmen, gezien het feit dat van de genoemde 800 miljoen mensen 98% in ontwikkelingslanden woont. De nota stelt dat het van belang is dat alle actoren in de EU voorrang geven aan een overschakeling naar duurzaamheid.⁴ Als hier de door de Commissie gehanteerde definitie van duurzaamheid wordt gehanteerd, namelijk "eerlijke opbrengsten voor de hele mensheid"⁵, hoe verhoudt zich dat in uw ogen tot vergroting van het concurrentievermogen van de EU?

¹ COM(2019)22; E-dossier E190003, te raadplegen op https://www.eerstekamer.nl/eu/edossier/e190003_discussienota_naar_een.

² COM(2019)22 NL, bladzijde 2.

³ Ibidem.

⁴ COM(2019)22 NL, bladzijde 19.

⁵ Idem, bladzijde 2.

datum 27 februari 2019

ons kenmerk 164180u

blad 2

Uit bronnen waarnaar de discussienota verwijst blijkt dat Nederland met 33% op de gendergelijkheidsindex van economische macht ver onder het EU gemiddelde van 54 scoort. Ziet u hierin aanleiding om, net als een aantal andere EU landen, quoterig in plaats van streefcijfers voor bedrijfsbestuur te agenderen? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, welke motivering ligt hieraan ten grondslag?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben begrepen dat er nog een appreciatie door de regering van deze discussienota komt; mogelijk kunnen delen van de beantwoording hierin worden opgenomen.

De nota geeft aan dat fossiele brandstoffen in de EU nog altijd in aanmerking komen voor overheids-subsidies ter hoogte van ongeveer 55 miljard euro per jaar. Dit staat in sterk contrast met de ambitieuze maatregelen voor het koolstofvrij maken van de EU en de toezeggingen in het kader van de G7 en G20 tot geleidelijke uitfasering van de subsidies. Herkent u dit probleem en kunt u aangeven welk bedrag aan subsidies door de Nederlandse overheid wordt verstrekt en welke concrete plannen er zijn om dit in de komende jaren fors te reduceren?

In overeenstemming met de VN-Agenda 2030 en de 17 *sustainable development goals* (SDG's) streeft de Europese Commissie naar een koolstofarme, klimaatneutrale, hulpbronnefficiënte economie met een grote biodiversiteit. Hierbij geeft de nota aan dat deze overgang aan iedereen ten goede moet komen, zodat niemand aan zijn lot wordt overgelaten en gelijkheid en inclusiviteit zijn gewaarborgd. De leden van de GroenLinks-fractie vragen wat u als de belangrijkste financiële en juridische instrumenten ziet en welke inspanningen u doet ter bevordering van gelijkheid en inclusiviteit.

Groene groei komt volgens de nota tegemoet aan zowel producenten als consumenten. Geschat wordt dat het bereiken van de SDG's op het gebied van voedsel, landbouw, energie, materialen, steden en gezondheid en welzijn meer dan 10 biljoen euro aan commerciële kansen met zich mee kan brengen. Herkent u deze mogelijkheden en welke maatregelen worden genomen, dan wel zijn in voorbereiding om dit te stimuleren?

Op welke terreinen is naar uw mening versnelling of intensivering nodig om als Nederland, individueel of in EU-verband, bij te dragen aan de SDG's? Op welke terreinen meent u dat Nederland al op koers ligt dan wel voorop loopt en een voorbeeld voor andere lidstaten zou kunnen zijn?

Op welke wijze is de Nederlandse regering tot nu toe betrokken geweest bij het opstellen van de discussienota, bijvoorbeeld via de deelnemers aan het multi-stakeholder platform? En hoe ziet u haar toekomstige rol, inclusief het betrekken van de Eerste Kamer?

In de nota worden aan het eind drie scenario's geschetst, die allemaal invulling willen geven aan de voortrekkersrol van Europa in het behalen van de SDG's. Er wordt aangegeven dat het uiteindelijke resultaat waarschijnlijk een combinatie zal zijn van bepaalde elementen uit elk scenario. Heeft u een voorkeur voor een van de scenario's of acht u de kans bij een bepaald scenario het grootst dat Europa een voortrekkersrol kan spelen? Wat zijn, naast het kiezen voor een scenario, de belangrijkste

datum 27 februari 2019

ons kenmerk 164180u

blad 3

stappen die moeten worden gezet tussen nu en 2030?

De Commissie benadrukt in haar toekomstschets het wezenlijke belang van het ondersteunen van ontwikkelingslanden op economisch en sociaal vlak om de duurzaamheidsdoelen te behalen. Hoe denkt u dat de Commissie voornemens is dit te doen en welke strategie ligt hier aan ten grondslag? In hoeverre deelt u deze visie van de Commissie en welke werkwijze zou hier in uw optiek het meest effectief in zijn? In welke scenario, denkt u, zou deze doelstelling het best tot zijn recht komen?

Scenario 1 stelt een overkoepelende EU-SDG-strategie centraal, die richting geeft aan de acties van de EU en haar lidstaten. Bent u het met de leden van de GroenLinks-fractie eens dat scenario 1 het meest ambitieus is, gelet op de duurzaamheidsdoelstellingen? Hoe denkt de Commissie haar externe rol, waarover zij spreekt, wil gaan versterken? En hoe kunnen de verschillen tussen de lidstaten worden ondervangen zodat scenario 1 het meeste kans van slagen heeft? Klopt onze indruk dat scenario 1 bovendien minder nadelen kent dan de andere twee scenario's en valt hier een voorkeur uit af te leiden, of kent dit andere oorzaken?

Scenario 2 kiest een benadering die evenwel meer ruimte laat voor de lidstaten en de regionale en lokale overheden om te bepalen of, en hoe, zij hun werkzaamheden aanpassen om op consistente wijze het behalen van de SDG's na te streven. Ziet u het gevaar dat lidstaten niet ambitieus genoeg zullen zijn en economische belangen laten prevaleren boven de duurzaamheidsdoelstellingen? Hoe opportuun is het dat de huidige doelstelling worden geconsolideerd, zoals in scenario 3 wordt omschreven? Kan dit scenario 3 worden getypeerd als het minst ambitieus en daarom vanuit de duurzaamheidsdoelstellingen het minst te prefereren?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 27 maart 2019.

Hoogachtend,

A.M.V. Gerkens

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit